

-***-

SENTÈNCIA 16-04 DE 3 DE MAIG DE 2004

Ponent M.I.: Sr. Josep Lluís VÀZQUEZ SOTELO

ANTECEDENTS DE FET

I.-RESULTANT: Que pel M.I. Tribunal de Corts, en la causa 29-5/99, es dictà en data 31 de juliol de 2003 sentència que conté la següent part dispositiva: "FALLEM: que hem de condemnar i condemnem Sharon S.T. com autora responsable penalment d'un delictes major d'imprudència amb resultat de lesions i de la contravenció penal de danys per imprudència, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena d'UN MES DE PRESÓ CONDICIONAL i multa de SIS-CENTS (600) EUROS i al pagament de les despeses processals causades.

En concepte de responsabilitat civil es condemna Sharon S.T. a títol principal i subsidiàriament amb el FONS ANDORRÀ DE GARANTIA D'ASSEGURANÇA D'AUTOMÒBILS (FAGA) a pagar les següents quantitats:

1.) A Carles G.T.:

- 2.027,67 Euros per la reparació del vehicle, a concurrència de 1.426,66 Euros pel FAGA.

- 16.537,84 Euros en concepte d'ITT a concurrència de 6.010,12 Euros pel FAGA.

- 1.500 Euros en concepte de pretium doloris i 2.400 Euros en concepte d'IPP, a concurrència per aquests dos conceptes de 1.442,43 Euros pel FAGA.

A la Companyia CATALANA OCCIDENT S.A. la quantitat de 268,81 Euros, sense que hi hagi lloc a pronunciar la responsabilitat civil subsidiària del FAGA."

II.-RESULTANT: Que la sentència es fonamenta en la següent declaració de fets que declara provats en el seu primer Resultant: "que en data 21 de juliol de 1997, vers les 16 hores, la processada Sharon S.T., nascuda el 3 de desembre de 1959, de nacionalitat britànica i sense antecedents penals, circulava conduint el vehicle marca Toyota Hiace matrícula GB UGP-5-W de la seva propietat i sense mantenir pòlissa d'assegurança contractada, per la

carretera general núm. 2 en direcció d'Escaldes-Engordany vers Encamp, quan a l'alçada de la corba anomenada de Radio-Andorra , envaí el sentit contrari de circulació col·lidint amb el vehicle marca Daihatsu Rocky matrícula AND-42055 conduït per Carlos G.T. que circulava correctament per la seva mà.

A conseqüència de l'accident, Carles G.T. resultà amb ferides que tardaren a consolidar-se 8 mesos, resultant també amb desperfectes el vehicle Daihatsu quin valor de reparació ascendeix a 2.027,68 Euros (337.377Pta)."

III.-RESULTANT: Que contra la referida sentència s'interposà recurs d'apel·lació per la representació processal del "Fons Andorrà de Garantia d'Automòbils". L'entitat recurrent fonamenta la seva impugnació en que la sentència declara la seva responsabilitat civil subsidiària en base a una "presumpta aparença d'existència d'assegurança que conforma la causa greu de l'art. 12 de la Llei de creació del FAGA, que pot invocar el perjudicat". Davant l'argumentació de la sentència la recurrent al·lega que "és palesa i notòria la prescripció de l'acció exercida pel perjudicat contra el Fons", trobant-nos davant un cas clar de prescripció, raonant a continuació que la Llei de creació del FAGA, de 4 de desembre de 1991, estableix clarament en el seu art. 11 que qualsevol sinistre que pugui comportar la intervenció subsidiària del Fons li haurà de ser declarada, per conducte fefaent, dintre dels següents terminis: sis mesos, des de la data del sinistre, si el vehicle causant o el seu conductor han pogut ser identificats; un any, comptat també des de la data del sinistre, si el vehicle causant o el seu conductor no han pogut ser identificats, disposant l'art. 12 que, transcorreguts aquests terminis, quedarà extingit per prescripció el dret del perjudicat contra el Fons, "salvat que pugui invocar i provar una causa greu que li hagués impedit fer la declaració". En contra del que afirma la sentència, sosté el recurrent que l' "aparença d'existència d'assegurança" no pot equiparar-se a la "causa greu" exigida per la referida llei per a que pugui entendre's que subsisteix l'acció del perjudicat ("una causa greu que li hagués impedit fer la declaració"), havent transcorregut dos anys des de la producció del sinistre fins que aquest fou comunicat al "FAGA". D'altra banda, la recurrent no està conforme amb la indemnització que la sentència ha establert a favor de Carles G.T. en concepte de ITT (16.537,84 €), ja que en la causa no s'ha subministrat cap prova sobre la incapacitat total transitòria del citat

perjudicat. Amb aquest fonament la recurrent sol·licita l'estimació del seu recurs i que, en primer lloc, es declari la prescripció de l'acció interposada i, subsidiàriament, es declari que la indemnització a atorgar al perjudicat G.T. ha de calcular-se mitjançant el salari mínim interprofessional.

IV.-RESULTANT: Que el Ministeri Fiscal s'oposa al recurs, sol·licitant la seva desestimació en base a les següents argumentacions. No comparteix la interpretació que el FAGA fa de la llei que regula dit Fons. La lectura i la interpretació sistemàtica dels arts. 11, 12 i 13, de dita llei, porten a la conclusió a la que ha arribat la sentència, per quant s'ha d'apreciar l'existència d'una "causa greu", pel perjudicat o per l'Autoritat judicial, que impedia fer la declaració al "FAGA" en les condicions exigides per l'art. 11 de la seva llei reguladora, per evitar la prescripció del dret a reclamar, "per existir aparença de companyia d'assegurances que cobrés el sinistre" i solament com a conseqüència de la instrucció pogué conèixer-se la seva manca. Així ho raona la sentència impugnada en els Considerants V, VI, i VII. En quant a la quantia de la indemnització establerta en la sentència, en haver pres part en la causa el perjudicat, el Ministeri Fiscal deixa aquest extrem a criteri del Tribunal, sol·licitant en la resta que es confirmi la sentència recorreguda.

V.-RESULTANT: Que la representació del perjudicat Carles G.T. i de la companyia d'assegurances Catalana Occidente S.A. de seguros y reaseguros, també s'oposaren al recurs del Fons Andorrà de Garantia d'Automòbils, al·legant la seva disconformitat amb el recurs per quan hi ha constància en la causa de les circumstàncies per les quals es va poder creure que la furgoneta "Toyota" que conduïa Sharon S.T., estava assegurada en la companyia "A.A. Insurance", ja que així ho manifestà ella a la Policia (foli 26 del sumari) i quan la Policia britànica realitza l'enquesta policial també ho seguí mantenint (foli 139). A aquest argument s'hi suma que la furgoneta portava l'adhesiu en el parabrises de la referida companyia asseguradora fins el mes d'octubre de 1997, cosa per la qual el sinistre (produït el 21 de juliol del mateix any) estaria protegit per l'assegurança. En l'escrit d'oposició al recurs s'enumeraren altres dades que haurien conduït al perjudicat a creure en l'existència de l'assegurança de la furgoneta i que foren els que va fer que G.T. no pogués

preveure que arribés a ser necessària la intervenció del "FAGA" davant la realitat de la manca d'assegurança de la furgoneta. Es raona també contra l'al·legació feta per la representació del citat Fons, per a qui la "causa greu" referida en l'art. 12 de la llei reguladora requeria "la impossibilitat material i personal" del perjudicat per a comunicar a dita entitat la producció del sinistre, discrepant de la interpretació que per la representació del Fons es fa de l'art. 12 de la llei reguladora, perquè aquest precepte parla únicament de l'existència d'una "causa greu" però no d' "impossibilitat material i personal" que al·lega la recurrent, sostenint que en tot cas a aquesta "causa greu" ha de correspondre l'absoluta manca de coneixement de que la furgoneta mancava de tot tipus d'assegurança, i mentre el perjudicat va poder confiar en que l'assegurança existia és lògic que no es preocupés de sol·licitar la intervenció del Fons. A tot això s'hi han d'afegir les dificultats derivades de tractar-se de persones estrangeres, a les quals la Policia andorrana no prengué declaració per l'escassa importància que en un principi tenia el sinistre i confiant en la seva bona fe, limitant-se a un intercanvi de documentació entre els conductors. Conclogué sol·licitant la desestimació del recurs i la confirmació íntegra de la sentència.

VI.-RESULTANT: Que en el tràmit de la vista del recurs, comparegueren les parts les quals, pel seu ordre, resumiren els seus arguments i punts de vista, reiterant les peticions que ja havien avançat en els seus corresponents escrits de recurs i d'oposició al mateix, quedant els autos closos per sentència, a la que són de aplicació els següents.

FONAMENTS DE DRET

I.-CONSIDERANT: Que, com en resulta de l'exposició anterior, el problema principal a resoldre és si en el cas d'autoes es compleixen o no els requisits per a que es pugui demanar la responsabilitat del "Fons Andorrà de Garantia d'Automòbils" (FAGA), davant l'absència d'assegurança per part de la conductora i del propietari de la furgoneta, o si aquella acció o dret ha de considerar-se prescrit. L'aplicació de la Llei de creació del citat Fons al present cas crea un dubte de difícil resolució, com en resulta dels contraposats arguments de l'entitat recurrent i del perjudicat així com dels exposats pel Ministeri Fiscal.

L'art. 11 de la referida Llei (de 4 de desembre de 1991) estableix el deure de posar en coneixement del Fons, pel conducte fefaent, la producció de qualsevol sinistre en el que es pugui produir responsabilitat subsidiària del Fons, declaració que s'ha de fer en un termini de sis mesos o d'un any (comptats des de la data de producció del sinistre), segons que el vehicle causant de l'accident o el seu conductor hagin pogut ser identificats (cas en el qual el termini és de sis mesos) o si la identificació ha resultat impossible (en aquest cas el termini és d'un any). Totes les parts deixen clar que aquests terminis en el cas d'autes no s'han complert, cosa per la qual, de conformitat amb l'art. 12 s'hauria produït la prescripció del dret a reclamar la indemnització contra el Fons. Però és aquest mateix art. 12 el que crea el problema quan, amb una redacció molt genèrica i imprecisa, molt poc previsor de les múltiples hipòtesis que poden donar-se en la realitat, disposa una excepció a la pèrdua del dret a dirigir-se contra el FAGA en els següents termes: "salvat que el perjudicat pugui invocar, i provar, una causa greu que li hagués impedit fer la declaració", ja que concorrent alguna d'aquestes "causes greus" no es produiria l'extinció per prescripció del dret del perjudicat a reclamar contra el Fons. És precís reconèixer el valor dels arguments del recurrent quan al·lega que, encara que existeixin circumstàncies que no permetin concretar l'existència d'assegurança del vehicle o conductor responsable, sempre és possible realitzar, dins dels terminis legals (sis mesos o un any), la declaració del sinistre exigida per la llei. També és cert que no es pot pretendre que el Fons estigui pendent, indefinidament, dels nombrosos processos judicials incoats pels sinistres, per seguir aquells en els que pot resultar finalment afectat. És cert també que, com sosté el recurrent, els drets del Fons i l'eventual dret dels perjudicats a dirigir-se contra ell, poden harmonitzar-se mitjançant una "declaració preventiva" o *ad cautelam* que sempre podrà realitzar el perjudicat, amb la qual cosa s'evitaria que el Fons es pogués veure sorprès per una molt tardana declaració. Pel contrari, no pot compartir-se amb el recurrent l'argument de que la redacció de l'art. 12 quan estableix l'excepció de la "causa greu" s'ha d'entendre com equivalent a l'existència d'una "impossibilitat material i personal del perjudicat" de comunicar al "FAGA" la producció del sinistre. Això no ho diu l'art. 12 de la llei reguladora i ni la seva interpretació lògica i sistemàtica permeten equiparar "causa greu" amb "impossibilitat material i personal del

perjudicat" per a comunicar al Fons el sinistre. L'argumentació del recurrent conduiria a que la "causa greu" de no haver declarat al Fons el sinistre es donaria solament en els casos en els que el perjudicat quedés afectat per l'accident de manera que es trobes en aquesta "impossibilitat material i personal" que l'hauria impedit fer la declaració (vg. perjudicat que queda sumit en un estat d'inconsciència o internat durant molt temps en un Hospital, sense poder donar instruccions per a comunicar el sinistre). Aquest raonament, com s'exposa en el següent Considerant, és el que no pot compartir-se.

II.-CONSIDERANT: Que l'art. 12 de la Llei reguladora del "FAGA" utilitza un "concepte jurídic indeterminat", de ús tan freqüent en el dret modern, com és el de "causa greu", que utilitza com un "concepte vàlvula" per comprendre les diverses hipòtesis justificatives de la impossibilitat d'haver realitzat a temps la declaració del sinistre, més enllà dels casos d'impossibilitat física o material en que hagi pogut trobar-se el perjudicat (ad exemp. en els casos de pèrdua de consciència o de llibertat del perjudicat). Així entesa i delimitada la norma legal, la qüestió a resoldre radica en si el present cas es pot entendre que ha concorregut una "causa greu", justificativa de que no s'hagi formulat la declaració del sinistre en els terminis establerts en la llei (com ho entengué i raona la Sentència en els seus considerants V a VII), o si, pel contrari, procedeix estimar que el supòsit de "causa greu" no concorre i el dret a reclamar contra el Fons s'hauria d'entendre prescrit per resultar extemporani. La Sentència (amb fonament en les actuacions obrant als folis 4, 67, 140, i altres de la causa) valora que la causant del sinistre va crear des del principi una "aparença d'existència d'una assegurança", reflexada en la declaració amistosa de l'accident, amb la indicació de l'entitat asseguradora, en un adhesiu en la furgoneta que feia referència a la mateixa asseguradora, en l'afirmació de la processada el dia de l'accident de que existia l'assegurança de la furgoneta, justificant la inexistència en el moment de la documentació de l'assegurança per haver quedat oblidada en la ciutat de Perpignan. La representació del perjudicat al·lega a més a més que del fax enviat per la Policia metropolitana anglesa (foli 83-84) se'n dedueix l'existència de l'assegurança per part de la companyia "A.A. Insurance", perquè en aquesta comunicació s'indica que el relat o versió que del sinistre subministra la companyia era diferent, però no es diu que la furgoneta

manqués d'assegurança, per tot el que es compren l'espera a la recepció de la comissió rogatòria internacional i el fax de Interpol, de Londres, en el que s'indica que la furgoneta conduïda per la processada no estava assegurada. Per totes aquestes raons la sentència arriba a la conclusió que la processada va crear una aparença d'assegurança en la que raonablement cregué el perjudicat, cosa per la qual pogué no considerar necessària la posterior intervenció del "FAGA", supòsit que fa entrar dins del concepte ampli de "causa greu" justificativa del retràs en comunicar el sinistre. Són d'acceptar els arguments de la sentència, als que poden afegir-se dues consideracions: a) que, com és sabut, la prescripció, encara que té també un fonament objectiu de seguretat jurídica, suposa una presumpció d'abandó dels propis drets deguts al seu no exercici durant el temps assenyalat per la llei, fonament que no pot recolzar-se en les circumstàncies del present cas i, b) que les normes sobre prescripció, a l'afectar a la pèrdua de drets, s'han d'interpretar en sentit restrictiu, com alguna cosa odiosa (*odiosa restringenda*). Per tot això, procedeix confirmar el criteri mantingut per la Sentència impugnada.

III.-CONSIDERANT: Queda per examinar l'aspecte del recurs referit al *quantum indemnizatori* acordat en la sentència. El recurrent al·lega que el perjudicat no ha aportat en el judici cap prova de la quantitat que reclama per ITT (incapacitat Total Transitòria), ja que si bé aportà justificants lliurats per l'Estudi d'Arquitectes D. Dorca, del Col·legi d'Arquitectes d'Andorra, acreditatius dels seus ingressos com a delineant projectista autònom, que en l'època de l'accident treballava no com assalariat sinó com a professional autònom vinculat al citat Arquitecte, el recurrent al·lega la no presentació en la causa del contracte de treball ni del contracte de vinculació professional amb la referida firma d'arquitectes ni de cap compte bancari, pel que sol·licita que es calculi l'indemnització segons el salari mínim interprofessional. Sent acceptable el raonament, tampoc el recurrent ha aportat cap prova que destrueixi la inicial credibilitat que ha d'atorgar-se a la presentada pel perjudicat, i valorada per la sentència per a establir l'import de la indemnització, com corresponent no a un assalariat sinó a un professional liberal, delineant projectista, cosa per la qual, al resultar prudent la quantitat indemnitzadora establerta, per unes lesions que tardaren vuit mesos en curar i que han deixat al perjudicat les seqüeles funcionals que exposa la sentència, així com la quantitat

corresponent al *pretium doloris*, la Sala considera que la suma fixada no és arbitrària sinó proporcionada, motiu pel qual també en aquest punt ha de ser confirmada la sentència.

IV.-CONSIDERANT: Que la desestimació del recurs hauria de conduir a la imposició del pagament de les costes processals a l'entitat recurrent; no obstant, si es té en compte que la qüestió plantejada s'origina per una imprecisió de la norma jurídica i que les circumstàncies concurrents recolzarien diverses interpretacions, la present causa pot considerar-se com una causa confusa o dubtosa (una *anceps causa*) en la que resulta equitatiu i procedent no imposar condemna al pagament de les costes processals a la part que se li desestima el recurs, per apreciar-se en ella una *iuxta causa litigandi*.

Vistes la Constitució, El Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d'aplicació, i altres fonts del Dret del Principat d'Andorra,

La Sala Penal del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

D E C I D I M

1.- Desestimar el recurs interposat pel Fons Andorrà de Garantia d'Automòbils, contra la sentència pronunciada en la causa TC. 129-5/99 al qual recurs ha correspost el Rotlle 40/03 d'aquesta Sala.

2.- Confirmar íntegrament la Sentència pronunciada pel Tribunal de Corts en 31 de juliol de 2003, en la causa ja referida.

3.- Declarar d'ofici les costes processals causades pel recurs, per les raons indicades en l'últim Considerant d'aquesta Sentència.

4.- Retornar la Causa al M. Iltre. Tribunal de Corts, amb certificació de la present Sentència, per al seu compliment i execució.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.